

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
А288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV
А288 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.
ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978—966—419—456—0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

2. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 № 5076-VI. Верховна Рада України, Офіційний портал. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення: 16.10.2025).
3. Правила адвокатської етики затверджені З'їздом адвокатів України 09.06.2017, зі змінами. Національна асоціація адвокатів України. URL: <https://unba.org.ua/legislation/730-pravila-advokats-koi-etiki.html> (дата звернення: 16.10.2025).
4. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III. Верховна Рада України, Офіційний портал. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення: 16.10.2025).

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент *Свида Олексій Георгійович*

Гудзюк Ю. Б.

студентка 1-го курсу магістратури факультету
адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

АДВОКАТУРА ТА РОЗВИТОК ОНЛАЙН-МЕДІАЦІЇ: НОВІ ГОРИЗОНТИ ДОСТУПУ ДО ПРАВОСУДДЯ

Адвокатура як елемент громадянського суспільства відіграє ключову роль у забезпеченні права на справедливий судовий розгляд і ефективний захист прав людини. У контексті цифрової трансформації правової системи адвокати все частіше зустрічаються з необхідністю впровадження сучасних технологій у професійну діяльність. Одним із найбільш динамічних напрямів, що набуває популярності, є онлайн-медіація — інноваційний спосіб вирішення спорів, який дозволяє уникнути традиційного судового процесу. Цей підхід поєднує юридичну експертизу адвокатів із технологічними новаторствами, пропонуючи ефективну альтернативу судовому захисту.

Онлайн-медіація являє собою сучасний інструмент досудового врегулювання конфліктів, який дає можливість сторонам вести переговори через спеціалізовані платформи. Завдяки цьому формату доступ до правосуддя стає можливим незалежно від місцезнаходження учасників. Пандемія COVID-19 суттєво активізувала впровадження дистанційних механізмів медіації як в Україні, так і на міжнародному рівні [1, с. 383]. Використання відеоконференцій, електронних підписів та онлайн-консультацій зробили правову взаємодію більш зручною і адаптивною. Для адвокатів ці нові технологічні інструменти

відкривають додаткові можливості для ефективного представництва інтересів клієнтів.

Розвиток онлайн-медіації нерозривно пов'язаний із принципом доступності правосуддя, який закріплений у Конституції України. За допомогою цього механізму учасники правових відносин можуть швидше й економніше вирішувати спори, тим самим знижуючи навантаження на судову систему. Адвокати в цьому процесі відіграють важливу роль, супроводжуючи медіацію і надаючи юридичну підтримку в цифровому середовищі. У результаті це сприяє зміцненню правової культури суспільства й формуванню довіри до альтернативних способів вирішення конфліктів. Онлайн-медіація стає логічним продовженням місії адвокатури, яка орієнтована на забезпечення справедливості.

Одним із найважливіших завдань адвоката під час онлайн-медіації є підтримка рівноваги між правами сторін та принципом добровільності участі. На відміну від судового розгляду, медіація має виключно добровільний характер, що вимагає від юристів майстерних комунікативних навичок. Адвокат виступає не лише як представник інтересів клієнта, але й як посередник, який сприяє пошуку компромісу між сторонами. Використання цифрових платформ значно розширює можливості адвокатів у переговорах, скорочуючи витрати часу та ресурсів. Це створює новий формат правового діалогу в онлайн-середовищі, сприяючи розвитку сучасної культури взаєморозуміння та співпраці.

В Україні процес розвитку онлайн-медіації активно підтримується як державними, так і професійними ініціативами. Прийняття закону «Про медіацію» у 2021 році [2] офіційно закріпило медіацію як один із способів позасудового врегулювання спорів. Одночасно з цим розробляються цифрові сервіси, наприклад, платформи для онлайн-сесій медіації. Рада адвокатів України розглядає можливість включення відповідного курсу до програм підвищення кваліфікації адвокатів, що свідчить про зростаючу роль цифрових компетенцій у сучасній юридичній сфері. Онлайн-медіація має значний ряд переваг, зокрема зручність, економію часу і фінансів. Вона сприяє зниженню конфліктності в суспільстві, оскільки сторони самостійно досягають порозуміння.

До того ж адвокати мають можливість працювати з клієнтами з різних регіонів без необхідності витрачати ресурси на відрядження. Такий підхід є особливо цінним у періоди воєнного стану, коли фізичний доступ до судів може бути ускладненим. Завдяки цьому онлайн-медіація дозволяє адвокатській діяльності залишатися стабільною і безперервною. Однак цифровізація юридичної сфери приносить нові виклики. Важливими стають питання конфіденційності, захисту від кібератак і достовірності документів.

Юристам необхідно володіти базовими знаннями у сфері кібербезпеки та бути обізнаними щодо правових ризиків, пов'язаних з обробкою персональних даних. Це, у свою чергу, вимагає оновлення стандартів професійної етики адвоката з огляду на цифровий формат роботи. Тільки поєднання ґрунтовних правових знань і технічної компетентності здатне забезпечити якісний захист інтересів клієнтів у цифровому просторі. Важливою особливістю онлайн-медіації є висока гнучкість у виборі форматів взаємодії. Процес може здійснюватися за допомогою відеоконференцій, чатів чи спеціалізованих медіаційних платформ. Цей підхід сприяє створенню комфортної атмосфери для обговорення спірних питань. Дистанційний формат нерідко допомагає сторонам виявляти більшу відкритість і зменшує рівень емоційної напруги. Завдяки цьому шанси на успішне досягнення домовленості зростають, а партнерські стосунки можуть залишитися незмінно міцними.

Онлайн-медіація стає новою перспективною сферою для професійної реалізації адвокатів. Вони можуть виконувати роль представника сторони або діяти як незалежні медіатори [3]. Участь у таких процесах потребує спеціалізованої підготовки та глибокого розуміння психологічних аспектів комунікації. Зростаюча кількість адвокатів проходить сертифікаційні програми з медіації, усвідомлюючи її перспективи та важливість. Цей напрямок професійного розвитку є узгодженим із європейськими тенденціями інтеграції адвокатури в систему альтернативного вирішення спорів. Особливу актуальність онлайн-медіація здобуває у корпоративних, сімейних і трудових конфліктах, де ключовими залишаються конфіденційність і гнучкість у вирішенні питань.

Україна поступово впроваджує аналогічні стандарти, орієнтуючись на європейський досвід. У цьому процесі адвокати відіграють ключову роль як провідники правових інновацій у сфері медіації. Підвищення правової обізнаності громадян щодо онлайн-медіації є важливим завданням. Адвокати мають систематично інформувати клієнтів про її переваги та порядок проведення. Така освітня діяльність сприяє формуванню довіри до правових цифрових рішень та культури взаємодії з інноваціями. Це істотно допомагає оптимізувати навантаження на судову систему та прискорює розгляд спорів. З часом онлайн-медіація може стати стандартним інструментом захисту законних інтересів громадян в Україні.

Підготовка адвокатів до роботи в умовах онлайн-медіації повинна охоплювати опанування цифрових технологій, оволодіння психологією переговорів та дотримання етичних принципів онлайн-комунікацій. У перспективі ці навички повинні стати невід'ємною частиною професійної практики юристів, що відповідає актуальним

тенденціям діджиталізації правової сфери. Завдяки цьому кваліфіковані фахівці зможуть ефективно інтегрувати традиційні способи захисту із сучасними методами взаємодії, сприяючи посиленню довіри громадян до юридичної професії.

Об'єднання адвокатури та онлайн-медіації створює синергійний ефект, що розширює можливості доступу до правосуддя. Використання цифрових платформ робить юридичні послуги більш зручними та доступними для широкого кола осіб. Це дозволяє кожному громадянину реалізувати право на справедливий розгляд справи, незалежно від територіальних чи соціальних обмежень. Розвиток онлайн-медіації є закономірним кроком у становленні сучасної правової держави, де адвокатура, пристосовуючись до цифрових викликів, продовжує виконувати своє ключове призначення — відстоювання справедливості й захист прав людини.

Список використаної літератури

1. Попов В., Мазур С. Роль онлайн медіації у розв'язанні сімейних спорів. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія «Право». 2025. Випуск 88: частина 1. С. 383–387. URL: https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/05/57.pdf?utm_source.
2. Про медіацію: Закон України від 16 листопада 2021 року № 1875-IX. *Відомості Верховної Ради*. 2022. № 7. Ст. 51. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1875-20>.
3. Медіація як інструмент адвоката: законодавство та практика за круглим столом. *НААУ*. URL: <https://unba.org.ua/news/10428-mediacya-yak-instrument-advokata-zakonodavstvo-ta-praktika-za-kruglim-stolom.html>.

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент **Свида Олексій Георгійович**